

Mares i llevadores es rebel·len contra la perillosa maniobra Kristeller al part

Exercir pressió sobre el ventre per accelerar el part té riscos per a la salut de la mare i del nadó, com hemorràgies o lesions a la medul·la espinal | Tant l'OMS com el Departament de Salut i el Ministeri de Sanitat consideren la pràctica ?violència obstetrícia? | S'estima que un 95% de les dones la pateix sense consentiment

No són pocs els casos en què les mares denuncien que se'ls practica la maniobra Kristeller sense el seu consentiment, malgrat haver-ho deixat per escrit en el pla de part. Aquesta pràctica, que es va començar a usar a principis del segle passat, consisteix a fer pressió amb el colze sobre el ventre de la mare per accelerar el part. Fa anys que entitats internacionals i associacions la desaconsellen perquè consideren que té massa riscos per a la salut de la mare i del nadó. Tanmateix, la maniobra Kristeller es continua practicant de forma habitual als hospitals catalans i, per això, mares i llevadores demanen que s'eradiqui definitivament.

L'associació El Parto Es Nuestro

(<https://www.elpartoesnuestro.es/informacion/campanas/campana-stop-kristeller-cuestion-de-gravedad>) i la plataforma DonaLlum (<http://www.donallum.org/>) fa anys que reclamen més sensibilitat en l'acompanyament de la mare. Per a ambdues entitats, la maniobra Kristeller exemplifica el que consideren ?violència obstetrícia?. La pràctica, a més, també preocupa les llevadores. L'Escola Superior d'Infermeria de l'Hospital del Mar hi va dedicar fa un mes un seminari de formació i diversos estudis, com el que desenvolupa la doctora Cinthia T. Fitzgerald, demostren l'interès entre els professionals per deixar d'emprar la maniobra.

Com detalla la prestigiosa advocada Francisca Fernández, que encapçala la lluita contra la violència obstetrícia i assessora jurídicament a centenars de dones, entre els riscos per a la mare es troben l'esquinç del perineu, la ruptura de l'úter, de la melsa o de costelles, el despreniment de la placenta o, fins i tot, una hemorràgia postpart. El bebè pot patir hipòxia, és a dir, manca d'oxigen, i el trencament de les extremitats o, fins i tot, lesió de medul·la espinal.

Per aquest motiu, l'Organització Mundial de la Salut (OMS) l'inclou dins el llistat de pràctiques de violència obstetrícia. A l'informe, en concret, detallen que ?no existeix cap evidència clara per fomentar-la", ja que, de fet, només accelera el part en un 33% dels casos, tal com mostra la gràfica inferior. També a la "Guia de Pràctica Clínica de l'Embaràs" (http://www.mssi.gob.es/organizacion/sns/planCalidadSNS/pdf/GPC_de_embarazo_y_puerperio.pdf), el Ministeri de Sanitat estableix clarament des del 2010, amb un nivell d'evidència A, el grau més alt, que ?es recomana no realitzar la maniobra Kristeller?. També el "Protocol de Seguiment de l'Embaràs a Catalunya" (http://scientiasalut.gencat.cat/bitstream/handle/11351/1204/protocol_seguiment_embaras_2005.pdf?sequence=1) del Departament de Salut incideix en diversos punts en la necessitat de respectar la voluntat de la mare i la seva integritat.

ELS PERILLS DE LA MANIOBRA KRISTELLER

Les conseqüències de la maniobra

El Parto Es Nuestro, en un extens informe que va publicar el 2014

(https://www.elpartoesnuestro.es/sites/default/files/public/blog/20140626KristellerFINAL/informe_s_topkristeller.pdf) , recull centenars de casos en què la mare s'ha vist sotmesa a la maniobra. L'estudi demostra que en el 95% dels casos en què es practica es fa sense el consentiment de la mare. És el cas de la Paloma. ?Tan sols havia realitzat dues empentes quan, sense donar cap explicació, la llevadora es va pujar a la banqueta i em va clavar el colze i l'avantbraç entre el pit i el ventre?, detalla a la declaració que va fer en un jutjat de la Comunitat de Madrid, on va denunciar el mal tracte que va rebre durant el part. Com a conseqüència va patir un esquinç del perineu.

Per a l'Alba, en un cas que l'advocada Francisca Fernández Guillén va representar, les conseqüències encara van ser més greus. Entre moltes altres irregularitats, i en un estat d'urgència en què només se li podia practicar cesària, va patir una maniobra Kristeller que va acabar d'empitjorar la situació límit d'ella i del nadó. L'Alba va patir un trencament uterí i una hemorràgia massiva i el bebè va morir finalment.

Una pràctica que s'aprèn de boca a orela

La maniobra, com explica la doctora Cinthia T. Fitzgerald, ja no s'ensenya mai a les facultats, sinó que s'aprèn als hospitals i es transmet informalment en cursos de formació especialitzats. Així ho constata també el doctor Ramon Escuriet, que coordina el Programa d'atenció al part normal de la Direcció General de Planificació del Departament de Salut. De fet, Escuriet lidera un estudi estadístic que pretén fer valdre la tasca de les llevadores en el seguiment de l'embaràs, que les associacions per a un part respectat consideren que ara "està massa medicalitzat" (<http://www.naciodigital.cat/noticia/107241/pares/viuen/sis/dies/butaques/hospital/igualada/cuidar/nado>) .

?Moltes llevadores que hem entrevistat per al nostre estudi ens expliquen que gairebé el primer dia de pràctiques a l'hospital ja se'ls ensenya la maniobra. Quan els expliques els riscos reals, la major part es neguen a practicar-la. Així va ocòrrer, per exemple, als Estats Units?, explica Fitzgerald. De fet, segons diversos estudis científics, una de cada quatre dones a l'estat espanyol experimenta la maniobra, però aquesta xifra podria ser més elevada. ?De vegades, la pràctica ni tan sols consta a l'historial del part, i per tant, per a la mare és més difícil de demostrar si vol denunciar-ho?, reconeix.